

papers 65

2004
març
abril
3a època

del Secretariat de les Institucions Escolars de l'Escola Pia de Catalunya

Eduquem l'estètica

artcultura
ciènciafilo
sofiavidaae
stèticamú
scapintur
aarquitect
uralògica
políticamò

4

L'estètica: una disciplina oblidada
Parlem amb Eulàlia Bosch

6

Recull pedagògic
Els sentiments i les emocions
ens eduquen

Art i estètica

Creant espais de fons

A l'escola hi ha algunes situacions que capgiren l'ordre establert. Un d'aquest moments és la diada de Sant Jordi. Amb els Jocs Florals vivim, claustre i alumnes, tot d'experiències engrescadores al voltant de l'art. Els vivim amb tanta intensitat que, any rere any, necessitem reviure el clima que respirem en aquest temps a l'escola. Donem una importància especial a l'estètica. Un dels objectius consisteix en fer adonar als alumnes de la importància que té la feina ben feta i el plaer de poder gaudir dels treballs d'expressió dels companys. L'escola s'omple d'art en les diverses modalitats.

Sovint, però, en moltes converses entre els educadors també manifestem que la diada és una espècie de bolet ja que queda només en aquest trencament de la rutina. En acabat hem de retornar als programes i, fins i tot, alguns poden arribar a pensar que diades així ens distreuen. En general però, a l'escola ens emocionem en veure la capacitat creadora d'alguns dels nostres alumnes. Però què hauríem de fer per tal de viure d'acord amb criteris estètics? Quin és l'espai que destinem amb els alumnes per tal que els Jocs Florals no siguin ni un bolet ni un trencament? Aquestes dates ens haurien de fer obrir els ulls i donar més oportunitats d'experimentar, a partir de l'art, de l'entorn que ens envolta per tal que l'educació fos més completa, més coherent. Haurem de trobar camins per fer que l'estètica se situï de nou entre els nostres programes.

Els antics ja devien tenir clar que en la formació de les persones, a més de números i lletres, hi comptava el pensament, el gust i les emocions. La filosofia, junt amb l'ètica i l'estètica, tenien un paper essencial en l'educació.

Avui, en la nostra societat occidental, en la qual ens sabem coneixedors de tot, gràcies a les innovacions científiques i tecnològiques, gairebé no deixem espai dins de les aules per contemplar, admirar, reflexionar. Com a molt, tenim algunes especialitats, a triar, pels alumnes grans. No serà que en desconeixem l'abast de l'estètica? Caldrà anar-li trobant el sentit.

Com a ciència, l'estètica, ens podria ajudar a desvetllar els sentiments i les emocions d'allò que fem a l'escola amb els alumnes. El plaer d'aprendre, d'obrir els ulls davant el que tenim al voltant, enlluernar-nos amb els misteris de la natura i de la ciència. El dia a dia, les presses per acabar els currículums sovint ens poden fer perdre l'esperit que ha de generar l'escola. Crear desig d'aprendre, contemplar allò de bo que tenim al costat i buscar noves formes, noves expressions, nous misatges. En això els artistes hi troben el camí. Els educadors hauríem de ser artistes del pensament, de la dinàmica, de les relacions, ...

«Estètica: Ciència que tracta del bell en la natura i en l'art. Relatiu al sentiment del bell dins l'art.

Com a ciència, pròpiament, implica un estudi, una descoberta.»

«Bellesa: Conjunt de gràcies o qualitats que, manifestades sensiblement, desperten en nosaltres un delit espiritual, un sentiment d'admiració.»

Jornada pedagògica

Experiències per compartir

Conèixer, ser, conviure... tres mots que defineixen la funció, el sentit i el camí de l'escola.

Compartir coneixement com a mitjà, recurs, procediment per aprendre.

Aquest joc de paraules configuaven la idea bàsica de la Jornada Pedagògica d'enguany.

Totes i cada una de les escoles, cada una i cada un dels docents, tots els treballadors i treballadores de la institució tenim una base pedagògica i didàctica, un coneixement acumulat molt important, fruit de l'experiència de cada dia.

Una manera de fer, de treballar a l'aula amb els nois i noies molt rica i diversa. Molt més, segur, del que les tasques del dia a dia ens permeten fer-nos-en conscients. Reflexionar sobre la nostra manera de treballar, extreure i ordenar les maneres de fer exitoses: que han motivat, que han facilitat la implicació de l'alumnat, les que han ajudat, han fet més fàcil aprendre... Creïxer, ser autònoms, ...

Fer-nos conscients del que sabem, per després compartir-ho, intercanviar, parlar, contrastar... ens permet aprendre i ensenyar, ensenyar i aprendre. Aprendre més, aprendre millor.

Aquesta era, en definitiva la voluntat de la Jornada Pedagògica. Una voluntat que es va veure un xic deslluïda, sens dubte, pel mal temps. No sempre, les coses surten com voldríem. Gràcies als plans alternatius a la creativitat i a la col·laboració de tots els participants, es va poder desenvolupar de manera força reeixida. El mal temps va perjudicar les intencions i l'organització, sobretot perquè la trobada estava plantejada per ser realitzada a l'aire lliure.

Vam comptar amb l'aportació de cinquanta-sis «paradetes» i vint-i-vuit xerrades. Van assistir-hi uns set-cents participants. Vam poder comptar amb la participació i exposició de temes per part d'alumnes, convertint-los en mestres dels professors.

A la cloenda de l'acte, hi van interve-

nir el Sr. Ramon Francolí, Secretari General de les Institucions escolars de l'Escola Pia de Catalunya, el Pare Provincial Jaume Pallaroles i el Sr. Josep Maria Lluch, director de l'Escola Pia Balmes, escola amfitriona.

En aquesta part final es van fer públics els guanyadors dels Premis Sant Josep de Calassanç d'enguany: la senyora Maria Teresa Sanahujes i Martínez, l'equip pastoral de l'Escola Pia de Balaguer, i l'equip de llengües de secundària de l'Escola Pia de Sabadell.

EQUIP DE GESTIÓ

L'estètica: una disc

Parlem amb

Barcelona, 1949

Professora de Filosofia

Directora de l'Institut de Recerca per l'Ensenyament de la Filosofia (1984-1994)

Cap del Servei Educatiu del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (1995-1998)

Autora de llibres com «El Plaer de mirar» (Actar 1998), «Educació i vida quotidiana» (Eumo 2003, Laertes 2004)

► *...el gust és una forma d'expressió del més interior de la personalitat de cadascú, dels seus valors i les seves conviccions,...* ◀

Quin paper pot tenir la filosofia a l'escola? I l'estètica?

El seu paper és el d'estimular el desig de coneixement. Els nens i les nenes van a l'escola per tal d'aprendre a bellugar-se en el món i, per aconseguir-ho, els cal anar comprovant com tot allò que van aprenent els permet sentir-se més segurs i més lliures. La filosofia els pot ajudar a mantenir la seva insaciabile capacitat de sorpresa i a transformar-la en preguntes significatives, els dos grans estímuls del saber. L'estètica, des del punt de vista curricular, és la gran oblidada, malgrat que, per sort, ja hi ha un grup important de mestres de primària i professors de filosofia de secundària que l'han introduïda a les seves agendes, convençuts que l'exercici de la sensibilitat i la reflexió sobre el gust forma part dels aprenentatges bàsics necessaris. Aquesta actitud s'ha estès, entre d'altres, gràcies a l'impuls que ha rebut des del programa «Filosofia 3/18».

Per la manera d'actuar de determinats grups de joves, podem pensar que a

ells l'estètica no els interessa?

No, tot el contrari. Per als joves és molt important. Només cal recordar com per a ells –encara que no en tenen l'exclusiva ni de bon tros– mostrar-se davant els altres, no només els fa sentir membres d'un col·lectiu amb el qual s'identifiquen o es volen identificar sinó que els permet creure que, a través de la seva imatge, seran reconeguts pels altres tal i com ells ho volen ser. Sovint, els adults identifiquem la paraula «estètica» d'acord al nostre propi gust. Els joves estan immersos en un procés força complex: per una banda, assagen noves formes de vida per les quals necessiten trobar formes noves d'expressió (que, sens dubte, inclou el seus pentinats, la seva roba, la seva música...) però per l'altra, la comercialització actual les integra ràpidament i les acaba generalitzant i imposant, havent-les despulpat del seu caràcter simbòlic. La moda arriba a ser terriblement voraç; aquesta és una altra bona raó perquè l'escola la consideri i la interrogui. L'estètica és l'àmbit adient per obrir aquest debat.

Quina seria la clau per desvetllar l'interès dels estudiants per l'estètica?

En primer lloc, deixant-los parlar a ells; ajudant-los a interrogar-se sobre les seves afirmacions estètiques. Sovint, els estudiants, petits i grans, són molt rotunds en la seva manera de parlar. Es belluguen entre el blanc i el negre, especialment quan es refereixen als seus gustos personals. Afavorir el diàleg sobre el perquè d'aquestes opinions els permetrà descobrir que el gust és una forma d'expressió del més interior de la personalitat de cadascú, dels seus valors i les seves conviccions, aparentment més ocultes.

De quina manera la història de l'art pot ajudar en l'educació estètica dels joves?

Hi ha, com a mínim, dues maneres d'apropar-nos a la història de l'art: o bé a través de les classes i dels llibres o bé a través de les visites als espais destinats a les arts: cinemes, teatres, museus, auditoris, biblioteques... Ambdues són diferents encara que complementàries. L'art en viu aporta l'emoció de la des-

Disciplina oblidada

Eulàlia Bosch

coberta, la sorpresa, les ganes de saber més sobre les obres creades i els autors que les han produïdes... L'art en viu desperta sentiments sense previ avís; ens pesca sempre vulnerables. Quantes vegades no hem plorat al cine, o hem sentit ràbia contra algun personatge movent-se davant nostre a l'escenari o ens hem perdut en el record en sentir els primers compassos d'una cançó? La història de l'art és el vademècum on contrastar totes aquestes impressions. És el lloc on aprofundir en aquells aspectes que ens han arribat més directament i que han despertat momentàniament un gran desig de saber. Al mateix temps, és la font on alimentar la curiositat sobre tot allò que encara ens queda per descobrir.

Quin seria el millor moment d'iniciar els alumnes en l'estètica?

L'etapa més espontàniament filosòfica dels nens és la dels «per què», anterior a tot ensenyament reglat. D'aquí la conveniència i l'oportunitat d'introduir-los a la filosofia ben aviat. La filosofia és un saber que s'interessa pel procés mateix de pensament i pels camins que porten del pensament al coneixement. La filosofia, a l'escola, actua com a eix transversal en totes les disciplines acadèmiques del saber.

Què podem fer per fer sentir desig i emoció a l'alumne davant l'art?

Una idea clau és concedir-se temps. Actualment, tot sembla estar en funció de la riquesa que podem acumular en el mínim lapsus de temps, convertint-lo en el nostre gran enemic. A l'escola en som, també, esclaus. Llegir atentament

una novel·la, anar a veure una pel·lícula, una obra de teatre, o una exposició requereix concedir-se temps. I no només el temps material del trasllat i de la visita, sinó també el temps de rumiar i d'assaborir l'experiència. L'art, en qualsevol de les seves manifestacions pot subjugar, captivar, enamorar i, llavors, el temps s'atura. Els ensenyants haurien de saber utilitzar el cronòmetre amb una gran flexibilitat.

Què podem fer a l'escola per tal d'anar introduint aquesta concepció?

En primer lloc, cal reconsiderar el paper del temps. Fragmentant els continguts, parcel·lem el pensament de l'alumne, fent més difícil la seva capacitat de resposta i, alhora, parcel·lem el temps mateix. Fins i tot arribem a transmetre la sensació que el pensament funciona de manera diferent a classe de matemàtiques, a classe de naturals, de llengua o de gimnàstica. L'experiència directa de les arts brinda la possibilitat de compartir, amb els estudiants, moments de molta intensitat i de significació personal. Permet gaudir intensament i de manera conjunta del temps present. Les arts parlen més d'educació que d'escolarització. Per això algunes de les converses que entaulem amb els estudiants després d'una experiència artística compartida perduren molt més enllà dels dies d'escola.

Què hauria de fer el mestre per alimentar aquest procés?

Els qui treballem en educació hauríem de mantenir l'interès per la innovació i el bon humor que comporta una veritable innovació. Tots hem anat a esco-

la i tots en tenim una opinió. Hauríem de ser capaços de recordar i posar en pràctica algunes idees a partir dels records que en conservem. Ser sensible al nou context des de la pròpia experiència hauria de ser una consigna: el bo sempre està per descobrir. A més, l'educació és, bàsicament, una relació entre persones i no només una cursa a través dels índexs dels temaris vigents.

Què podem fer per a concedir-nos temps?

Primer cal trobar un mètode eficaç i crec, realment, que la filosofia ofereix el millor. El diàleg filosòfic és en sí mateix un instrument especialment adequat per accedir al coneixement. Es tracta d'una eina de construcció lenta però poderosa, subtil, dúctil i antidogmàtica per definició que, un cop adquirida, no té volta enrera. Aquell estudiant que s'acostuma a veure la realitat com un espai que cal anar conquerint lentament, acaba fent de la reflexió un hàbit sense fronteres. El desig d'aprendre, però, no és patrimoni dels estudiants. Només si es manté viu en els ensenyants, té sentit parlar de la vida escolar com una recerca col·lectiva de saviesa. Això és escola, del contrari, hauríem de tornar a preguntar-nos el perquè cal anar a l'escola. Concedir-se temps vol dir no buscar resultats immediats sinó trobar un cert equilibri entre el benestar intel·lectual, necessari per anar aprenent, i la tenacitat que tot coneixement demana. El temps és també un invent. Millor fer-lo jugar a favor.

Moltes gràcies, Eulàlia

Els sentiments i les em

Facilitem experiències estètiques

ESTADA AL SENEGAL

Mònica Prat Estapé
ESCOLA PIA GRANOLLERS

A finals de febrer passat vaig tenir l'oportunitat de participar i de viure una de les experiències més interessants tant a nivell professional com a nivell personal de la meua vida.

Juntament amb 4 bons companys vaig formar part del grup que organitza l'Escola Pia de Catalunya, cada dos anys, amb destí al Senegal: un país fascinant on els escolapis hi desenvolupen una tasca admirable.

Vam visitar i interactuar amb alumnes i docents de diferents escoles primàries, d'educació secundària, parvularis, internats, centres de promoció de la dona, noviciats, etc... que té la institució, amb la important participació/col·laboració de la Fundació Educació Solidària, que és qui s'encar-

rega de buscar finançament per als projectes que allí sorgeixen.

Conèixer Dakar, Sokone i Oussouye, les diferents tasques que s'hi realitzen i tenir l'oportunitat que sigui la mateixa gent que s'hi dedica i ho tira endavant qui t'ho expliqui, t'ho ensenyi i t'ho faci viure amb aquella alegria i satisfacció amb què ells ho viuen, va ser un gran aprenentatge, una lliçó de valors a nivell inolvidable.

Ens va commoure la tasca d'aquells escolapis i docents que aconsegueixen encomanar la inquietud del saber, aportant coneixements a cadascun d'aquells nens immersos en una realitat tan diferent a la nostra i, sovint, tan difícil.

Vull expressar el meu més sincer reconeixement a totes aquestes persones, companys nostres, i a tots els qui ho fan possible.

Ha estat una experiència molt enriquidora i que us la recomano.

EDUQUEM L'ESTÈTICA

Rita Culla
ESCOLA PIA SANT ANTONI

Cada noi i noia està obert a l'estètica del seu temps. Viu amb les influències del disseny, moda, música, comunicació, ... Tot plegat potencia i reafirma el seu propi criteri envers la bellesa i l'harmonia.

Aconseguir arribar al seu gust, mitjançant el procediment més adequat, és un primer pas per assolir el seu interès. Un cop trobat el treball, el tema i el procediment adient a aquest criteri serà qüestió de motivar l'alumne i potenciar-lo per tal que porti solucions noves.

Podem crear una fase preparatòria de recollida d'informació i procurar-li un ambient propici, capaç d'estimular el seu procés de creació-comunicació, així com promoure un contacte directe alumne-professor, valorant l'observació del seu aprenentatge.

A l'aula, es destina una bona part del temps a l'execució de l'obra. La pràctica és el mitjà per aconseguir els coneixements i posterior domini de la matèria. L'amor a la feina creix amb la superació de les dificultats. És bo per a l'alumne i per a la mestra, la satisfacció del resultat final.

Tot això ha d'arribar a tots, a l'alumne creatiu i al que li costa ser-ho, a tot aquell qui l'atrau l'assignatura i al qui li fa respecte. És important, que tothom assoleixi amb èxit personal tot treball. Cal obtenir uns bons resultats d'autoestima que faran superar les pròpies mancances.

Al llarg dels cicles, treballem color, dibuix, volum, observació, imaginació, aplicant tots els coneixements i concep-

ociions ens eduquen

tes que demana el programa, amb una bona predisposició i actitud, acabarem per «engrescar-lo» educant l'estètica.

LA FORMACIÓ MUSICAL AL CICLE INICIAL: UNA EXPERIÈNCIA SINGULAR

Equip de mestres de CI
ESCOLA PIA SABADELL

Ja fa set cursos que la nostra escola va anar integrant, de mica en mica, els estudis de música en el currículum de primària i en el d'educació secundària. Actualment, al cycle inicial, hi ha un 40% dels alumnes que han triat aquesta opció. Això fa que en totes les aules hi hagi un grup significatiu d'alumnes que, en les hores complementàries, fa els estudis de música mentre que la resta fa el taller de lectura, el taller de matemàtica, informàtica, etc... En aquest article explicarem els canvis que observem en els alumnes de primària musical i la repercussió en la resta del col·lectiu. Pensem que la introducció de la música a l'educació primària ha comportat una actitud més positiva en relació a la música en tots els alumnes i no exclusivament en aquells que fan aquests estudis, com caldria esperar inicialment.

Hem comprovat que als alumnes de cycle inicial:

- els agrada més de cantar. S'han adonat que cantar és una activitat divertida, un motiu de joia.
- han adquirit una millor sensibilitat musical.
- han après a valorar més la música des del punt de vista estètic.
- han après a tenir una actitud més res-

pectuosa en una audició musical. El motiu de la millora d'aquesta actitud envers els fenòmens musicals creiem que ha estat, sobretot, el fet que l'alumnat de música, de manera inconscient, ha ajudat a la resta de companys i companyes a descobrir la música com una activitat divertida, bonica i plaent. Això ha passat quan un alumne de música ha ensenyat les cançons que ha après als seus companys de classe, en les audicions d'instrument que els alumnes de primària Musical ofereixen a la resta de companys, en les audicions de cant coral que es fan a l'escola. Tot plegat ha fet que, de manera majoritària, la música hagi suscitat més interès i acceptació per part de l'alumnat.

D'altra banda, si la mirada, en lloc de ser a tot el col·lectiu, la fem només als alumnes de música, veurem que a més:

- tenen un bon domini del llenguatge musical.
- tenen més cultura musical: coneixen més cançons tradicionals, més autors, més obres.
- milloren la seva capacitat d'autocontrol en actuar en públic. Són útils els exercicis de domini d'un mateix en tocar davant dels altres.
- milloren la seva autoestima. No són estranys els casos d'alumnes que en el currículum ordinari no obtenen resultats gaire bons i en canvi en la Primària Musical van bé.
- aprenen a organitzar-se la feina, en la constància. Malgrat que les classes de música (cant coral, conjunt instrumental i llenguatge musical) es fan en l'horari d'escola i resta només en la franja extraescolar la classe individual d'instrument, aquests alumnes han

d'estudiar l'instrument cada dia a casa seva durant 10 minuts. Això els ajuda a ser constants en el treball.

- adquireixen molta riquesa, vocabulari musical i també vocabulari quotidià, perquè necessiten conèixer les lletres i el significat de les cançons
- tenen la memòria ben entrenada per haver de recordar les lletres de les cançons, les melodies, etc..

Tot plegat, després de l'experiència d'aquests darrers anys, creiem que la decisió que l'escola prengué d'oferir la formació musical integrada en els estudis de primària, ha millorat la formació en l'àmbit estètic dels alumnes que han triat aquesta opció però, també, la del conjunt d'alumnes de l'escola.

COM APROPAR L'ESTÈTICA ALS ALUMNES?

Maragda Cuscuela
ESCOLA PIA NOSTRA SENYORA

L'objectiu d'aquest breu escrit és situar-nos en el marc educatiu i desvetllar preguntes que ens ajudin a reflexionar com podem apropar els alumnes a l'experiència estètica.

L'estètica té com a finalitat tractar d'allò bell o de la bellesa, però ni sempre ni a tot arreu el terme bellesa ha significat el mateix. En la història de la cultura de la Mediterrània, la bellesa s'ha relacionat amb l'ideal, amb la imatge que hom es pot formar sobre si mateix i sobre el món a partir d'un prototip formal ajustat a conceptes com l'harmonia, l'ordre, el cànon, la proporció...i relacionat amb una idea de comportament i de ciutadà. També s'ha donat valor a la realitat no bella, o fins i tot, lletja.

Ara per ara, la globalització, la multiculturalitat, l'intercanvi social, els moviments migratoris, formen el teló de fons d'un món que, més que mai, deixa de desenvolupar-se en una àrea restringida i tancada i, en la nostra societat, hem de poder encaixar la pluralitat de pensaments i de creacions, de gustos i demandes.

Educar el gust per apropar els nois i les noies a l'experiència estètica no és sen-

zill ni tampoc vol dir el mateix per a tots els educadors. Probablement, abans de valorar el seu gust, la seva estètica o la manca d'estètica, primer hem d'escoltar les seves necessitats i de quina manera les poden i volen expressar. Val la pena apropar-se per pensar conjuntament amb ells quins valors tenen com a referent i, a partir d'aquí, afavorir una actitud mental receptiva a les emocions i als sentits. Si aprofitem la seva necessitat d'expressar-se, si podem experimentar junts i de manera compartida, estem fomentant i estimulants la creativitat.

Em sembla que treballant els processos creatius personals podem propiciar aquesta actitud mental d'autoreflexió, de treball personal i d'autoconeixement que pot contribuir al creixement intern i al desenvolupament d'un sentit estètic. Els altres elements, com poden ser el coneixement de la història de l'art i dels estils, el contacte directe amb les obres

contemporànies, les visites a exposicions i museus, la informació sobre els artistes i el sentit i el perquè de les seves obres formen un coixí cultural que permet ser crític, tenir més criteri personal, conèixer que les formes també són portadores de continguts i entendre i aprofundir en el fet artístic i estètic. D'altra banda, la creació pròpia, el treball manual directe i el treball reflexiu i teòric són molt importants per experimentar la satisfacció i el plaer de veure de manera tangible el fet creatiu. I tot i així l'art no esgota el camp de l'experiència estètica i aquesta no és exclusiva dels artistes. Per això crec que, des de l'escola, cal afavorir una actitud mental molt àmplia, tolerant amb la diversitat de plantejaments, que permeti la permeabilitat de l'estètica i, a la vegada, promoure una actitud prou analítica per poder diferenciar els continguts ideològics que hi ha en el rerafons dels aspectes formals.

JORNADA PEDAGÒGICA COMPARTIR PER APRENDRE: CONÈIXER, SER I CONVIURE

Una any més la Jornada Pedagògica va ser pensada des de la participació. Cadascuna de les escoles va fer les aportacions que va creure oportunes per tal de transmetre experiències interessants a la resta del col·lectiu. Unes eren preparades en format de xerrada i altres en format de parada. Els assis-

tents vam poder gaudir, conèixer i intercanviar per tal de créixer conjuntament.

A continuació us oferim el llistat de les aportacions que es varen fer. Com que amb l'estona prevista no era possible de veure-ho tot, a la intranet hi

podreu trobar el seu contingut, podent descarregar de manera senzilla la fitxa tècnica de cada activitat.

VALORACIÓ

Del resultat de les enquestes podem comentar que el format de parades i les exposicions van ser molt ben rebudes.

Atenent a la pregunta sobre els principals reptes a assumir per fer possible l'Estil de l'Escola Pia i d'acord a la puntuació dels ítems podem llegir que hem de:

- potenciar el treball en equip entre els professionals,
- implicar els alumnes en el procés d'aprenentatge,

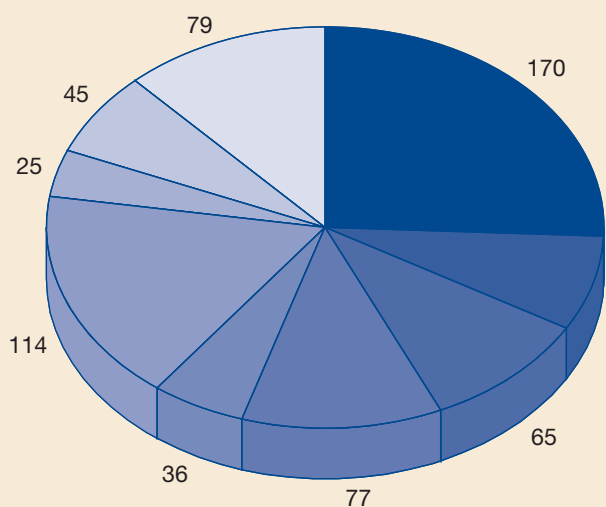
- aprendre a seleccionar els continguts importants,
- analitzar i ordenar millor el que ja fem.

Aquesta ha estat una lectura ràpida de la valoració obtinguda a partir de les enquestes rebudes. En podeu fer una reflexió més profunda a partir dels resultats exposats a la web institucional.

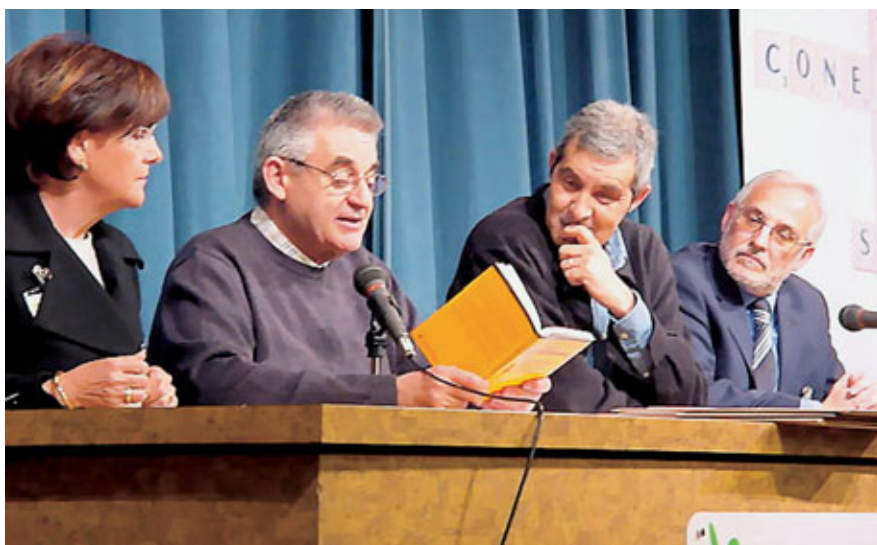
Agraïm l'esforç de l'Escola Pia de Balma pel seu acolliment i predisposició, a tots els participants per les seves aportacions i a tots els assistents per la col·laboració en fer que fos reeixida.

Per fer possible l'Estil Escola Pia, quins creus que són els principals reptes que hem d'assumir a nivell d'Escola Pia?

R1	Potenciar el treball en equip entre els professionals
R2	Potenciar més el treball per projectes i/o recerca
R3	Potenciar el treball cooperatiu
R4	Analitzar i ordenar millor el que ja fem
R5	Reduir el nombre de classes magistrals
R6	Implicar els alumnes en el procés d'aprenentatge
R7	Programar millor les unitats didàctiques
R8	Repensar el contingut i l'organització de les reunions
R9	Aprendre a seleccionar els continguts importants

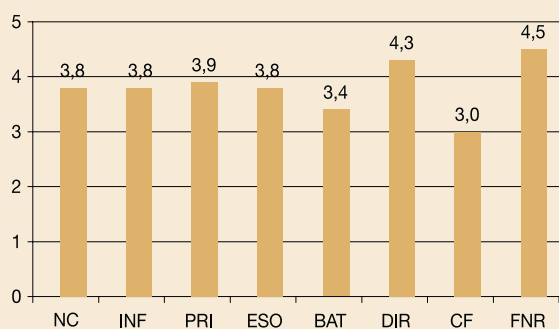

RECULL PEDAGÒGIC

BUIDAT DE L'ENQUESTA

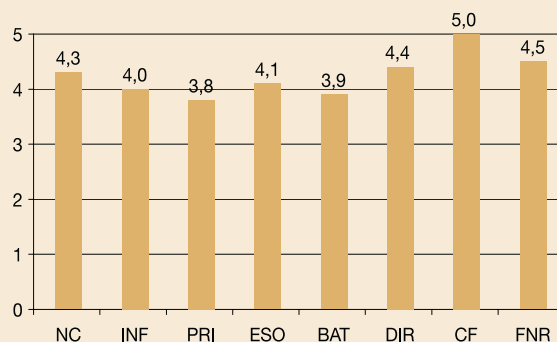
Informació Prèvia de la jornada (P1)

3,8

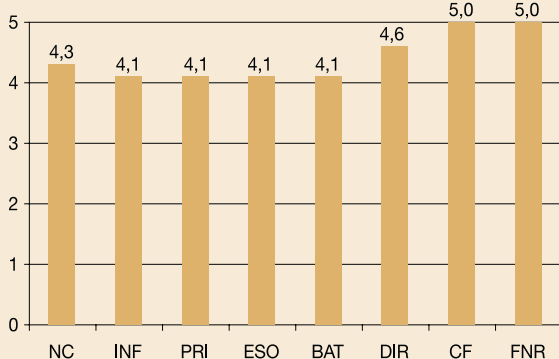
Organització general (P2)

4,0

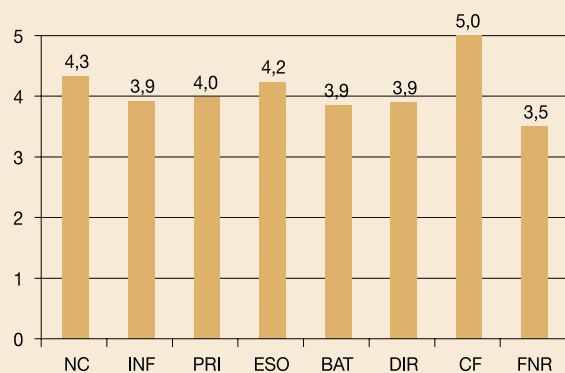
El format fira permet realment
compartir experiències (P3)?

4,1

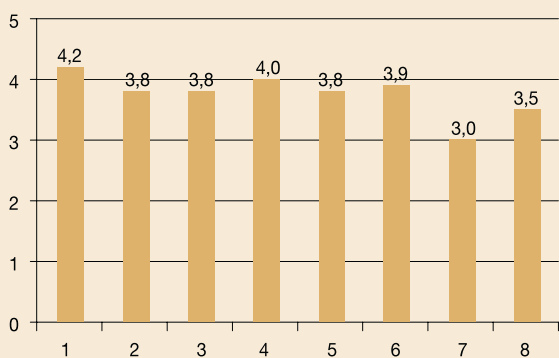
Has observat o escoltat activitats
interessants a nivell pedagògic (P4)?

4,1

Has trobat experiències que
et poden ajudar (P5)?

3,9

Nombre d'avaluacions
237

NC - No Contesten
DIR - Equips Directius
CF - Cicles Formatius
FNR - Formació No Reglada

QUÈ ET SEMBLA QUE VOL DIR EDUCACIÓ SOLIDÀRIA?

Algunes respostes rebudes el dia de la Jornada Pedagògica

- Educar tothom.
- La que dóna oportunitat de compartir.
- La més justa.
- La que permet una situació d'equilibri sostenible.
- El tipus d'educació que permet conscienciar TOT el col·lectiu de les nostres escoles sobre la importància que els infants i joves, d'aquí o d'altres països sense recursos, tinguin accés a l'escolarització, cosa que només és possible. De moment, amb la nostra solidaritat i recolzament.
- Educar en el compromís d'ajudar els més necessitats i també aprendre en col·laboració amb els companys.
- Educar per potenciar aquest valor en els nostres alumnes. Evidentment, no podem aconseguir l'objectiu si no vivim aquest valor en nosaltres i no fem actuacions adequades.
- És una educació centrada en l'ajut, la tolerància i la diversitat. Abans de poder ajudar hem de conèixer.
- Educar respectant tot i tothom que tenim al nostre entorn en la mesura justa.
- Saber que hi ha persones que ens necessiten i procurar ajudar-los.
- Escola per a tothom.
- Saber sensibilitzar els alumnes davant els problemes que pateixen els altres.
- Una educació a l'abast de tothom, oberta i compartida.
- Sensibilitat envers tot el món. No

vivim sols en el planeta, hi ha molta gent i molts nens particularment que necessiten la nostra solidaritat. Cal orientar l'educació cap a un saber compartir.

- Educació amb diàleg constant mestres amb mestres; mestres amb alumnes; alumnes amb alumnes, col·legi, pares...
- Fomentar i potenciar una educació

per a tothom, bàsicament els sectors més pobres de la població mundial.

- Oberta, justa, compromesa, participada.
- L'educació no té preu.
- Ningú sense educació
- Una educació compromesa amb les necessitats actuals.
- Em sembla que vol dir atendre tots els alumnes i preparar-los per la societat actual.

El setrill

T'has fixat mai en un setrill?

És, em sembla, la figura del treball ben útil, fet d'una manera discreta. Després d'haver amanit tots els menjars en més o menys quantitat, roman allí, sense que ningú no li digui res. Potser oblidat, però satisfet, en canvi, d'haver condimentat tots els aliments; pensant, no obstant, que aquests sempre seran més importants que ell mateix.

Tal com t'interessa i, naturalment, seguint el teu ritme, vas fent el teu camí. Em plauria que tot el que hi trobessis fes una mica la feina de setrill: amanint, discretament i eficaç, la teva vida, per tal de fer-la més gustosa i nutritiva, subratllant, però, per damunt de tot, la transcendència d'aquesta vida teva.

Si et sembla bé, deixa aquest setrill a la teva taula per quan et convingui perquè

de fet el que t'interessa és que la teva vida estigui ben condimentada i sigui ben fecunda.

ESPIFI I

El plaer de les sensacions

El difícil art de l'estètica

Parlar d'estètica resulta complex donada la seva amplitud de camp. Significar el concepte d'una obra d'art esdevé, sovint, complicat. Per posar un exemple fàcil i d'actualitat, centrem-nos en l'any Dalí. Situant la seva obra en el centre del debat, observarem que origina grups de partidaris i de detractors. Els genis tenen aquesta qualitat de polaritzar, de fer sentir emocions i sensacions ben diferents. I ben segur que la raó està en un costat i en l'altre, o en cap dels dos. El cert és

que desvetlla passió. L'art és precisament això: la creació que commou, que desperta sensacions i crea desig: per entendre, per contemplar, per reflexionar, per fer-nos vibrar ... Si som capaços d'admirar, d'obrir els ulls i de reflexionar, de compartir opinions ... haurem captat l'estètica de l'obra; hi podrem estar a favor i/o en contra. L'estètica ens aporta la capacitat de fer viure les emocions; de tota mena. L'estètica no és patrimoni de ningú i ho és de tots.

Per cert, fins el 23 de maig, a Caixa-Forum (Avda. Marquès de Comillas, 6-8. Barcelona) podem visitar l'exposició «Dalí. Cultura de masses.» Serà bo que posem en comú les sensacions que ens hagi aportat i, sense voluntat de convèncer ningú, ens hi aproximem una mica més. La riquesa del diàleg ens crearà desig de conèixer una mica més el personatge i la seva obra.

Va de dites

- «L'art neix al cervell i no al cor». Balzac
- «La bellesa encara és de més mal explicar que la felicitat». S. De Beauvoir.
- «L'ull rep de la bellesa pintada el mateix plaer que de la bellesa real». Leonardo da Vinci
- «La bellesa es defineix com la manifestació sensible de la idea». Hegel
- «Què és la bellesa? Una convenció, una moneda que té curs en un temps i lloc». Ibsen
- «Quina vanitat la de la pintura que es fa admirar per la semblança a coses de les quals no admirem els originals». Pascal.

- Per saber més:**
- www.uoc.edu/lletra/noms/sdali
 - www.salvador-dali.org/2004/prog/index.htm
 - www.edu365.com/batxillerat/recursos_xarxa/filosofia.htm

BALMES

INTERCANVIS A BATXILLERAT

Durant el mes d'abril, una part dels alumnes de 1r de batxillerat realitzen un intercanvi amb escoles d'Holanda i de Nova York. Aquesta experiència permetrà que els alumnes convisquin plenament amb les famílies, coneixent hàbits i cultures ben diferents a les nostres. D'aquesta manera, a més d'afavorir l'aprenentatge de llengües estrangeres, la situació els ajudarà, entre altres coses, a comprendre altres realitats i a moure's en un entorn desconegut.

DISSABTES GATRONÒMICS

Cada dissabte, de 10 a 1 del migdia, durant el mes de maig, hi ha prevista la realització d'un curset de cuina impartit pels professors del programa de garantia social. Els preus són reduïts i les places limitades. Per més informació truqueu al 93 217 86 12 i demaneu pel Sr. Lluís Molist.

GRANOLLERS

PROVES CANGUR

Des de finals del primer trimestre que alguns alumnes de 3r d'ESO fins a 2n de batxillerat de l'Escola Pia de Granollers s'estan preparant per a les Proves Cangur de matemàtiques. El certamen es va realitzar a l'Escola Pia de Granollers, on hi van participar alumnes d'altres col·legis (Cervetó, Estel, Cor de Maria...).

Ara només cal esperar els resultats i desitjar als participants molta sort.

IGUALADA

L'EXPOSICIÓ «EMILI VALLÈS (1878-1950)»

Del 23 de febrer al 3 d'abril de 2004, l'Escola Pia d'Igualada acollí una interessant exposició amb motiu del 125è aniversari del naixement de l'il·lustre català, natural d'Igualada, el senyor Emili Vallès i Vidal, gramàtic de la llengua catalana i col·laborador de Pompeu Fabra. L'organització anava a càrrec de l'Ajuntament d'Igualada i comptava amb la col·laboració del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, l'Arxiu Històric d'Igualada, la Diputació de Barcelona, el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, el Col·legi Públic Emili Vallès, la Biblioteca Central d'Igualada i el Museu Comarcal de l'Anoia. L'acte estava emmarcat organitzà dins la Festa Major de la ciutat.

A més de l'exposició, al llarg d'aquest mes tindrem l'oportunitat d'assistir a una conferència a càrrec de Xavier Pedraza i Jordana, autor del recent estudi biogràfic del nostre gramàtic igualadí, qui ens descobrirà encara molt més sobre l'insigne igualadí i català.

Tot plegat serà una mostra per a conèixer la personalitat d'aquest igualadí que ha passat injustament a l'anonimat.

EL FÒRUM BARCELONA 2004 A L'ESCOLA

L'Escola Pia d'Igualada, el Col·legi Sant Josep de les M. Escolàpies i el Col·legi Mare del Diví Pastor van preparar un seguit d'actes culturals i lúdics per a la jornada del passat 29 de febrer.

Entre els actes que es realitzaren des-

taquem la inauguració d'una exposició de treballs escolars, al Claustre de l'Escola Pia.

Els alumnes del programa de garantia social especialitzats en ajudants de cuina i restauració oferiren una mostra gastronòmica intercultural, la presentació d'una pàgina web, jocs d'arreu del món i racons de músiques diferents ompliren la jornada que acabà amb una ballada de danses interculturals.

Va ser una experiència interessant que ajudà a obrir les portes de l'escola a la ciutat.

UNA MIRADA AL MÓN

L'Escola Pia d'Igualada convocà el XIIè certamen literari obert a la comarca de l'Anoia destinat a alumnes de l'educació secundària, podent obtenir premi especial als participants d'altres categories. Les modalitats que el certamen proposà eren: poesia, prosa, conte il·lustrat, fotografia, web científica.

El lliurament de premis es realitzarà al Teatre Ateneu de la localitat el proper dia 22 d'abril.

MATARÓ

ELS SENTIMENTS A LA LITERATURA

El passat dijous, dia 1 d'abril, l'escriptora mallorquina, Maria de la Pau Gener, va compartir una vetllada entranyable amb alumnes, mares i pares de l'escola, i d'altres lectors de la seva obra. L'acte, organitzat per l'Escola Santa Anna de Mataró, era obert a tota la ciutat. La Maria de la Pau, va explicar la seva experiència literària i alguns aspectes de la seva vida. Va parlar dels petits secrets que amaga el món de la literatura i va respondre a diversos interrogants de la seva obra entre els assistents. Va ajudar a entendre i viure, una mica més els sentiments tant d'amor com de dolor que tan bé s'hi expressen.

TERRASSA

L'ESCOLA TALLER ACULL ALS ALUMNES D' EDUCACIÓ PRIMÀRIA

La segona setmana de març, els alumnes de l'Escola Taller Doctor Cabanes

van rebre la visita dels alumnes de primer d'educació primària que estaven molt interessats en conèixer de prop els oficis de fuster i el món de la construcció.

Els alumnes de l'escola taller els van explicar amb molta paciència tot l'aprenentatge del seu ofici i van respondre les preguntes que els van fer. Aquesta visita ha estat molt ben acollida per part dels alumnes de l'Escola Taller que es van sentir protagonistes i valorats pel fet de constatar que altres companys seus de l'Escola estan interessats per la seva formació i per l'activitat que realitzen. La valoració de l'experiència, feta pels professors de Educació Primària va ésser també molt positiva.

GUIA D'ORIENTACIÓ A LA WEB

L'Escola Pia de Terrassa ha instal·lat a la seva pàgina web una «Guia d'Orientació». Es tracta d'una eina de treball que vol ajudar als alumnes de Batxillerat tot presentant-los, de forma organitzada, la informació a l'entorn del món formatiu i d'accés al mercat laboral perquè puguin elaborar el seu TRAJECTE PERSONAL d'acord amb els objectius que vulguin assolir.

La guia inclou informació bàsica sobre formació universitària i no universitària, ensenyaments artístics, beques i ajuts a l'estudi e inserció laboral.

Per permetre un accés ràpid a la informació, la Guia d'Orientació s'ha estructurat en forma de PREGUNTES (aquelles que habitualment es fan els alumnes amb els seus pares, amics, companys de classe, tutor) i les corresponents RESPOSTES que guien els alumnes envers pàgines web oficials on poden trobar totes les respostes a les seves inquietuds, o a altres webs on la informació s'ajusta més a la realitat del nostre entorn.

De mica en mica es va ampliant el ventall de pàgines on és interessant el seu accés.

Cartellera Informativa

Vespres científics de l'E.P. Nostra Senyora

c/ Diputació 277 Barcelona

- **UN NOU LABORATORI: LA CUINA**

La coccio: una reacció química.
Dia 7 de maig a 2/4 9 del vespre

- **FÍSICA i QUÍMICA DELS 5 SENTITS**

Interpretació científica de les sensacions
Dia 4 de juny a 2/4 9 del vespre

Els vespres de Santa Anna

a l'Escola Mar c/ Sant Agustí, 59 Mataró

- **LA SEXUALITAT EN LA PARELLA**

a càrrec d'Antoni Bolinches. Psicòleg clínic, col·laborador d'«El Suplement» de Catalunya Ràdio, presentador «Sexe savi» de Rac1. Dia 29 d'abril a les 8 del vespre

- **EDUCACIÓ i ESPORT**

a càrrec de José Mari Baquero. Membre del Consell Català de l'Esport. Exjugador del Barça.
Dia (a determinar) de maig a les 8 del vespre

Dins el programa Escola Oberta de l'Escola Pia de Terrassa

c/ col·legi 12-14

- **CONCERT INAUGURAL**

del Cicle de Concerts «Conxa Masdeu 2004» a càrrec de Carmen Ossorio al piano i Elisabetta Arenzi al violoncel.
Dia 29 abril a les 8 vespre

- **II CONCERT «CONXA MASDEU 2004»**

a càrrec de la Jove Orquestra de l'Escola Pia de Terrassa.
Dia 21 de maig a les 10 del vespre

L'experiència de aquesta Guia d'Orientació, està resultant molt interessant.

INSTITUCIÓ

PREMI JOAN PROFITÓS D'ASSAIG PEDAGÒGIC

El jurat del Premi Joan Profitós d'Assaig Pedagògic 2003 va atorgar el

premi a l'obra «Jo també faig classes a la U.A.C.» del Sr. Andreu Clapés i Flaqué, professor de l'Escola Pia Calassanci. Així mateix, el jurat va fer una menció honorífica a l'obra «Les rondalles en la formació global de l'infant: els contes meravellosos d'Enric Valor» del Sr. Jaume Albero i Poveda. Com cada any, el premi es va lliurar a la Festa de les Lletres Catalanes de la Nit de Santa Llúcia. Us informem, també, que acaben de sortir les bases del premi per aquest any, les podeu consultar a l'adreça electrònica:

www.escolapia.net/fundacio.

VISITES INSTITUCIONALS

Del 17 al 21 d'abril vam rebre la visita del P. Rodolfo Robert Esquivel, viceprovincial de Centreamèrica (República Dominicana, Costa Rica i Nicaragua), un dels experts i crítics de l'avaluació calassànica. Al llarg de la seva estada, ha

pogut entrar en contacte amb diferents persones i grups de la Institució i va tenir una llarga conversa amb el Secretari General, Sr. Ramon Francolí sobre qüestions d'organització i el director de Colònies «Jordi Turull» Sr. Carles Gil sobre les activitats de lleure. Va visitar les cases de Pineta i Claverol, diverses escoles i se'l va acompanyar a diferents llocs de la nostra geografia on Calassanç hi va fer estada (Trepmp, Claverol, Sanauja, Peralta de la Sal...). També va poder coincidir amb el P. Àngel Cuevas amb qui va poder establir lligams per fer créixer el voluntariat a Cuba.

La primera setmana de maig, rebrem la visita dels provincials d'Eslovàquia, Polònia i d'Aragó el P. Javier Negro, acompanyats per l'assistent general, el P. Jaume Pellicer. També visitaran diferents escoles i se'ls facilitarà el contacte amb persones diverses a fi de donar-los a conèixer l'organització i la intervenció educativa de l'Escola Pia a Catalunya, sobretot, en els col·lectius més desfavorits.

Fer créixer un xai

En Raphael té tres germans i quatre germanes. La seva mare ven lletges al mercat i el seu pare treballa al camp. En Raphael, com tots els nens del col·legi, té, a casa seva, un xai del que haurà de tenir cura durant tot el curs escolar. Quan el xai hagi crescut el podrà vendre al mercat i, amb els diners que en tregui, podrà retornar el crèdit que ha rebut per comprar els seus llibres. Després, aquests diners es deixaran a altres nens. El com ha de tenir cura d'un animal, on ven-

dre'l, com gestionar els diners... ho aprenen a l'escola.

D'altra banda, els pares dels nens, els donen també una gallina perquè se'n facin càrrec durant el curs. «- De gran vull ser ramader, comprar animals petits i vendre'ls quan hagin crescut. Quan acabi l'escola en sabré prou com per tenir el meu propi negoci.», explica en Raphael.

La Ivette és la filla del secretari de l'Associació de Pares de Poble. Com en Raphael, també cursa el segon any a l'escola del poble i apren a

tenir cura dels animals. És la quarta de cinc germans i, en el seu cas, va canviar el xai adult per dos de joves. Ara ha de fer-se càrrec d'ells cada dia fins a final de curs; si han crescut prou, els vendrà per retornar el seu crèdit. «-M'agrada anar a escola, perquè hi aprenc coses que, més endavant, em serviran per millorar el que ara fan els meus pares. Però el que a mi m'agradaria realment és ser la mestra de l'escola del poble...» explica la Ivette.

Admiració o esclavatge?

Educar en els sentiments estètics o en la resistència «mediàtica»

Algú va dir que tota estètica havia de fonamentar-se en una ètica. És el que permet distingir entre una obra qualsevol i aquella que marca una època o que estableix un nou petit graó en l'evolució cultural. És el que dóna autenticitat a la creació de l'artista.

Era, però, un pretelevisiu, de quan els cànons es depuraven a l'inexorable gresol del temps i de la perdurabilitat en els anys. Ara, quan tot el que no és present ja és passat, només perdura allò que surt cada dia a la caixa tonta i ens és venut per les models ben peixades per alguns modistes del nostre temps. Com podem ensenyar, a l'escola, a admirar si quasi ja ni mirem? Si només ens «mirem» per veure si anem com algú ha establert el què ara toca, no fos cas que ens trobin démodés! (Per cert, que en temps de «jersei un pam curts» no tots els melics són com el de la Venus de Milo).

És en aquest sentit que, possiblement, qualsevol educació en l'estètica demana una actitud resistent a allò que ens arriba a través del mitjans de comunicació generals. I també demana trencar amb allò tan postmodern que tot val igual. No; hi ha coses ben fetes i nyaps, i no hem de confondre bou amb bèstia grossa. I aquí hi entren els valors i els referents a partir dels quals llegir allò que veiem. Altrament, com entendrem moltes de les obres modernes?

Però encara hi ha més: sense sentiments no hi ha estètica! Qui no s'ha emocionat davant una pintura, un text, una escultura, una melodia, un dibuix, una imatge, una pel·lícula, ... no pot entendre la bellesa, la grandesa o la profunditat de qualsevol creació. I, per altra banda, tampoc no podem admirar si no aprenem, ni que sigui amb petites coses, a crear.

I per crear, cal humilitat i temps. Dos valors prou escassos en la nostra societat. Però, almenys de temps, a l'escola, amb els més petits encara en tenim. Més enllà dels currículums 'intensos' podem remarcar les línies essencials sobre les que bastir la nostra proposta educativa: qualitat versus quantitat. I aquí sí que podem 'badar', mirar i remirar i, finalment —potser— admirar. Ho fem a plàstica, a música, a llengua, a literatura, a educació física, a medi natural, ...? I, amb els més grans, a filosofia? I com admirar en ciència?

Tanmateix, potser tampoc no cal patir-hi massa: tot el que és bo torna. Quan s'acabi l'esclavatge de les «Barbies anatural», tornarem a les «Madones» renaixentistes o a les Venus de Rubens?

Zum-zum

MAIG 2004

- 6 • Reunió revisió PAI i PAM, 10 a 13h
- 10 • Reunió Consell de les Institucions, 19 a 21h
- 11 • Reunió responsables d'informàtica, 9,30 a 13,30h
- 12 • Reunió coordinadors ESO, 9,30 a 13,30h
 - Formació Caràcter Propi, 10 a 12h
 - Grup de projecte Pla d'acollida, 15,30 a 18h
 - Formació anglès batxillerat, 15,30 a 17,30, a Sarrià.
 - Formació anglès infantil i C.I., 18 a 20h, a Sarrià.
- 13 • Reunió responsables FP, 10 a 13h
- 14 • Jornada Esport i Convivència a Mojà
- 16 • Aplec «Mou-te»
- 19 • Reunió jurats Premis Creativitat, 16,30 a 17,30
- 26 • Reunió coordinadors de primària, 9,30 a 13,30h
 - Lliurament Premis Creativitat
- 27 • Reunió secretaris acadèmics, 9,30 a 13,30h
- 30 • Pasqua de Pentecosta

JUNY 2004

- 2 • Reunió coordinadors d'infantil, 9,30 a 13,30h
- 3 • Reunió responsables de PGS, 15,30 a 18h
- 10 • Formació administradors, 10 a 13,30h
- 12 • Inici Estades Pedagògiques
- 16 • Acabament Estades Pedagògiques
- 25 • Inici 6 dies diferents
- 30 • Acabament 6 dies diferents

Papers maig-juny

«Eduquem les relacions»